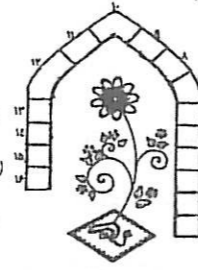

الف) با استفاده از کلمه‌های مناسب، جاهای خالی عبارتهای زیر را کامل کنید.

- ۱ یکی از اثرات مهم ایمان دست یافتن به روحی است. (۱-۲-۳-۴-۵)
- ۲ پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) فرمودند: «بسیار بگیر. تا خداوند بر عمرت بیفزاید.» (۶-۷-۸)
- ۳ نوعی از انفاق است که به برخی از دارایی‌ها مانند شتر تعلق می‌گیرد. (۹-۱۰-۱۱-۱۲)
- ۴ شک در تعداد رکعت‌های نماز سه رکعتی نماز را، می‌کند. (۱۳-۱۴-۱۵-۱۶)

ب) پاسخ صحیح جملات زیر مشخص کنید.

- ۵ در روایات اهل بیت دوستان خوب به چه چیز تشبیه شده اند؟
الف) پاره ای از آتش ب) برترین اندوخته و سرمایه
ج) ترسناک تر از هر چیز د) شمشیری زیبا اما زهر آلود
- ۶ احساس بیهودگی در زندگی برای چه کسی ایجاد می‌شود؟
الف) کسی که اعتقاد به خدا دارد. ج) کسی که حسرت چیزی را نمی‌خورد که ندارد.
ب) کسی که هدف متعالی نداشته باشد. د) کسی که می‌داند در این جهان به حال خود رها نشده است.
- ۷ حضرت علی (علیه السلام) می‌فرماید: « و دو برادر همراه و دو دوست جدایی ناپذیرند.»
الف) شناخت و عمل ب) عقل و عمل ج) ایمان و عمل د) ایمان و عمل
- ۸ پیامبر (ص) درباره امام زمان (ع) و قیام او کدام کار را از بهترین کارهای است خویش می‌داند؟
الف) همسایه داری ب) گشاده رویی ج) انتظار فرج د) خیر خواهی
- ۹ وضو گرفتن با کدام آب صحیح نمی‌باشد.
الف) پاک ب) مطلق ج) مباح د) مضاف

درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.

- ۱۰ اعتقاد به ظهور منجی، تنها به شیعیان اختصاص دارد. درست نادرست (درس چهارم)
- ۱۱ داشتن عمر طولانی برای انسان غیر ممکن است. درست نادرست (درس هشتم)
- ۱۲ اگر وضوی نمازگزار باطل شود نماز او باطل نیست. درست نادرست (درس نهم)
- ۱۳ سرفه، عطسه و خمیازه کشیدن، نماز را باطل می‌کند. درست نادرست (درس نهم)
- ۱۴ یکی از فواید آمادگی نظامی ترساندن دشمن و جلوگیری از آغاز جنگ است. درست نادرست (درس دوازدهم)
- ۱۵ از نظر معصومین (علیهم السلام) قرض گرفتن در حالت بی‌نیازی و غیر ضروری نهی شده است. درست نادرست (درس دوازدهم)
- ۱۶ اگر فراموش کنیم که آبی نجس است و با آن وضو بگیریم وضوی ما صحیح است. درست نادرست (درس هشتم)

ت) کشف ارتباط (جور گردنی)

۱۷ کدام یک از واژه‌های ستون سمت چپ به عبارت ستون سمت راست مربوط می‌شود. با علامت (←) مشخص کنید. یک واژه در ستون چپ اضافی است.

ستون «الف»	ستون «ب»
۱- رحمان-رحیم-حیات	● الف) سلی (درس اول)
۲- جهل-خستگی-نیازمند	● ب) ثبوتی (درس اول)
۳- رهبری هدایت مردم جامعه توسط فقیه جامع الشرایط	● ج) ولایت فقیه (درس هفتم)
۴- یک پنجم باقیمانده درآمد که در انتهای «سال مالی» پرداخت می‌شود.	● د) خمس (درس دوازدهم)
	● ه) وقف

ث) به پرسش‌های زیر پاسخ کوتاه دهید.

- ۱۸ هدف امام زمان (عج) از قیام چیست؟ (درس چهارم)
- ۱۹ یکی از ویژگی‌های دوست خوب چیست؟ (درس هشتم)
- ۲۰ یک مورد از ثمرات انقلاب اسلامی را بنویسید. (درس نهم)
- ۲۱ یکی از شیوه‌های امر به معروف و نهی از منکر را نام ببرید. (درس دهم)
- ۲۲ یک مورد از مواردی که مکلف باید برای نماز تیمم کند را بنویسید. (درس ششم)
- ۲۳ نتیجه وقف چیست؟ (درس یازدهم)
- ۲۴ با توجه به سخنان امام علی (ع) خردمندان اقوام گذشته به چه علت دچار عذاب الهی شدند؟ (درس دهم)

و) به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

- ۲۵ مشخص کنید در کدام یک از گزینه‌های زیر وضو «واجب» یا «مستحب» است؟
الف) حضور در مسجد: (.....) ب) همراه داشتن قرآن: (.....)
ج) هنگام تلاوت قرآن: (.....) د) دست زدن به آیات قرآن: (.....)
- ۲۶ فتواهای فقیهان بر گرفته از چه منابعی است؟ (دو مورد)
۱- ۲- (درس پنجم)
- ۲۷ آثار منفی ترک «امر به معروف و نهی از منکر» را بیان کنید. (دو مورد)
۱- ۲- (درس دهم)
- ۲۸ قرآن کریم چه کسانی را هواداران شیطان می‌نامد؟ (درس دوازدهم)
- ۲۹ چرا در روایات به دوری از دوستی با افراد نادان سفارش شده است؟ (درس هشتم)
- ۳۰ در مورد عبارت «نماز» به سوالات زیر پاسخ دهید.
۱- شکستن نماز واجب از روی اختیار است.
۲- اگر نمازگزار بعد از نماز شک کند که هنگام نماز، کاری که نماز را باطل می‌کند انجام داده است یا نه، نمازش است.
۳- اگر نمازگزار بر اثر تند خواندن، کلمات نماز را صحیح ادا نکند نمازش است.
۴- مشغول خواندن حمد و سوره است ناگهان صدای بلندی می‌شنود و بی‌اختیار برمی‌گردد و به پشت سرش نگاه می‌کند و خیلی زود بر می‌گردد بقیه حمد و سوره را می‌خواند نمازش است.

۷	تفکر در کتاب خلقت یکی از راه‌های شناخت صفات خداوند است یعنی چه؟	(درس اول)	۱/۵
۸	نمازگزار در چه زمانی می‌تواند جواب سلام کسی را که در نماز به او سلام کرده است، ندهد؟	(درس هفتم)	۱
۹	به چه دلیل نمی‌توان خداوند را به طور کامل شناخت؟	(درس اول)	۱
۱۰	چرا هر امر به معروف و نهی از منکر یک موفقیت محسوب می‌شود؟	(درس دهم)	۱
۱۱	به فرموده پیامبر (ص) سه عملی را که پس از مرگ مومن قطع نمی‌شود، نام ببرید.	(درس یازدهم)	۱/۵
۱۲	برای میانه روی در دوستی باید به چه مواردی توجه کنیم؟ (۲ مورد)	(درس هشتم)	۱
۱۳	اسلام شناسان و فقیهان واقعی چه کسانی هستند؟	(درس پنجم)	۱
۱۴	دو شرط مهم از شرایط ظهور حضرت مهدی (عج) را بنویسید.	(درس چهارم)	۱
۱۵	سه ویژگی مهم پیامبران را نام ببرید.	(درس سوم)	۱/۵
۱۶	آب وضو مباح باشد یعنی چه؟	(درس ششم)	۱
۱۷	نوع جهادهای زیر را مشخص کنید.	(درس دوازدهم)	۱/۵
	الف) جنگ هشت ساله ایران در برابر صدام (.....)		
	ب) نبرد سپاه اسلام با حکومت‌های ایران و روم (.....)		
	ج) جنگ حضرت علی (ع) با خوارج نهروان در صدر اسلام (.....)		

۱	عبارت قرآنی زیر را ترجمه کنید.	(درس دوم)	۱
	الف) «أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»		
	ب) «وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ»	(درس اول)	
۲	درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.		
	الف) علاوه بر گندم، جو و خرما، به برنج نیز زکات تعلق می‌گیرد.	(درس یازدهم) درست ☐ نادرست ☐	
	ب) جنگ حضرت علی (ع) با خوارج نهروان، نوعی جهاد ابتدایی است.	(درس دوازدهم) درست ☐ نادرست ☐	
۳	جمله‌های زیر را با استفاده از کلمات داده شده کامل کنید. (سه کلمه اضافی است).		۱/۵
	«دوست - مضاف - الحمد لله - جامعه - سبحان الله - مطلق»		
	الف) وقتی می‌خواهیم بگوییم خداوند از هر نقص و عیبی منزّه است می‌گوییم.	(درس اول)	
	ب) اثرپذیری از بسیار آرام و تدریجی و به گونه‌ای است که خود شخص متوجه آن نمی‌شود.	(درس هشتم)	
	ج) آب باران یا هر آب خالصی که با چیز دیگری آمیخته نشده یا از چیزی گرفته نشده باشد را آب می‌گویند.	(درس ششم)	
۴	در سوالات چهار گزینه‌ای زیر، گزینه صحیح را انتخاب نمایید و مربع جلوی آن را پر کنید.		
	الف) کدام یک از اعمال نماز، در صورتی که غیر عمدی فراموش شود نماز را باطل نمی‌کند؟	(درس هفتم) ۱/۵	
	۱- سجده ☐ ۲- تشهد ☐ ۳- رکوع ☐ ۴- قیام ☐		
	ب) کدام یک از موارد زیر جزء مبطلات نماز نمی‌باشد؟	(درس هفتم)	
	۱) روی برگرداندن از قبله ☐ ۲) به هم زدن صورت نماز ☐		
	۳) گریه کردن برای آموزش گناهان ☐ ۴) کم و زیاد کردن ارکان نماز ☐		
	ج) با توجه به حدیث نورانی امام کاظم (ع) در چه صورتی شورتین افراد بر ما مسلط خواهند شد؟	(درس دهم)	
	۱) ترک امر به معروف و نهی از منکر ☐ ۲) پرداخت نکردن زکات ☐		
	۳) جهاد کردن در راه خداوند ☐ ۴) نهی نکردن از زشتی‌ها ☐		
۵	هر یک از عبارات ستون (الف) با یکی از کلمه‌های ستون (ب) ارتباط دارد. موارد مرتبط را به هم متصل نمایید. (یک کلمه در ستون ب) اضافی است.	(درس پنجم، ششم، دهم)	
	ستون الف	ستون ب	
	۱- رهبری و هدایت مردم جامعه توسط فقیه جامع شرایط ☐	● ترتیب ☐	
	۲- انجام کارهای وضو پشت سر هم و بدون فاصله ☐	● مومنان ☐	
	۳- ولی یکدیگرند و امر به معروف و نهی از منکر می‌کنند. ☐	● ولایت فقیه ☐	
		● موالات ☐	
۶	به سوالات زیر پاسخ کوتاه بدهید.		
	الف) از دیدگاه قرآن، هواداران شیطان چه کسانی هستند؟	(درس دوازدهم)	
	ب) خداوند حکمت انفاق را چه چیزی بیان نموده است؟	(درس یازدهم)	
	ج) در چه مواردی وضو گرفتن واجب است؟ (دو مورد)	(درس ششم)	
	د) هدایت و رهبری مردم در عصر غیبت امام عصر (عج) چه کسانی است؟	(درس پنجم)	

۲	<p>(و) به سوالات زیر، پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>۱۷ دلایل موفقیت و پیشرفت انقلاب اسلامی چه بود؟ (یک مورد) (درس نهم)</p> <p>۱۸ به جز نماز، یک مورد دیگر بنویسید که گرفتن وضو واجب باشد. (درس هشتم)</p> <p>۱۹ اگر در رکعت اول نماز ظهر شک کنید، نماز شما چه حکمی دارد؟ (درس نهم)</p> <p>۲۰ حاکم اسلامی یا مرجع تقلید، درآمد حاصل از خمس را در چه راه‌هایی صرف می‌کند؟ (یک مورد) (درس یازدهم)</p> <p style="text-align: center;">(ه) سوالات تشریحی</p> <p>۲۱ با توجه به قسمت مشخص شده در آیه: (الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ و النَّهَارِ سِرًّا و عَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ و لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ و لَا هُمْ يَحْزَنُونَ) چه کسانی هستند که غم و اندوهی ندارند؟ (درس یازدهم)</p> <p>۲۲ یک نمونه از موارد تسلیم پیامبران الهی در برابر دستورات خداوند را بنویسید. (درس سوم)</p> <p>۲۳ دو شرط مهم از شرایط ظهور حضرت مهدی (ع) را بنویسید. ۱- ۲- (درس چهارم)</p> <p>۲۴ دو مورد از مواردی که مکلف باید برای نماز، تیمم کند را بنویسید. ۱- ۲- (درس ششم)</p> <p>۲۵ منصور می‌خواهد بداند در کدام یکی از حالات، نمازش صحیح یا باطل است. لطفاً او را راهنمایی کنید. (الف) در نماز عمدتاً سخن بگوید. (.....) (ب) جواب سلام صحیح برادرش را بدهد. (.....) (ج) برای آمرزش گناهان گریه کند. (.....) (د) اشتهاها دو بار رکوع انجام دهد. (.....) (درس هشتم)</p> <p>۲۶ جهاد دفاعی در چه زمانی و بر چه کسانی واجب می‌شود؟ (درس دوازدهم)</p> <p>۲۷ با چه شیوه‌هایی می‌توانیم نهی از منکر کنیم؟ (دو مورد) ۱- ۲- (درس دهم)</p> <p>۲۸ ویژگی‌های یک دوست خوب را بنویسید. (۱) (۲) (۳) (درس هشتم) ۱/۵</p> <p>۲۹ یکی از اتفاق‌های واجب است که در شب آخر ماه رمضان بر فرد عاقل و بالغ و هشیار که فقیه نباشد تعلق می‌گیرد؟ (درس یازدهم) ۰/۵</p> <p>۳۰ وظایف ولی فقیه چیست؟ (درس پنجم) ۱</p>
---	---

۲	<p>(الف) درستی یا نادرستی جملات زیر را مشخص کنید.</p> <p>۱ یکی از راه‌های دستیابی به شناخت صفات خداوند، مراجعه به قرآن است. درست ☐ نادرست ☐ (درس اول)</p> <p>۲ با داشتن یک دوست خوب، می‌توانیم تمام اسرار زندگی خود را به او بگوییم. درست ☐ نادرست ☐ (درس هشتم)</p> <p>۳ بلافاصله پس از ظهور امام زمان (عج) و پیروزی ایشان، جهان پایان می‌یابد و قیامت فرا می‌رسد. درست ☐ نادرست ☐ (درس چهارم)</p> <p>۴ به برنج و روغنی که از درآمد سال، برای مصرف در خانه خریده شده و در پایان سال مالی باقی مانده خمس تعلق می‌گیرد. درست ☐ نادرست ☐ (درس یازدهم)</p> <p>(ب) برای هر جمله، عبارت مربوط به آن را پیدا کنید و شماره آن را در جای مناسب بنویسید. (یک مورد اضافه است.)</p> <p>«امر به معروف و نهی از منکر - صدقه دادن - ضرر مالی یا بدنی - ابتدایی - دوری از گناهان»</p> <p>۵ به فرموده امام صادق علیه السلام، ایمان را در دل پایدار می‌کند. (درس دوم)</p> <p>۶ شکستن نماز واجب برای جلوگیری از اشکالی ندارد. (درس هشتم)</p> <p>۷ امام علی علیه السلام می‌فرماید: تمام کارهای نیک در مقایسه با مانند قطره در برابر دریاست. (درس دهم)</p> <p>۸ در جهاد لشکر اسلام به دستور پیامبر یا ولی مسلمین با حاکمان زورگو می‌جنگد تا پیام خدا را به مردم برساند. (درس دوازدهم)</p> <p>(ج) گزینه‌ی صحیح را انتخاب کنید.</p> <p>۹ کدام گزینه از راه‌های دستیابی و تقویت ایمان به خدا نیست؟</p> <p>الف) تفکر پیرامون آیات ☐ ب) یاد و ذکر خداوند ☐ ج) انجام نیکی‌ها و دوری از گناهان ☐ د) رهایی از احساس بیهودگی ☐</p> <p>۱۰ ظاهره در هنگام وضو، بدون اینکه کارهای وضو را دنبال کند، مشغول صحبت با تلفن می‌شود. او کدام یک از شرایط وضوی صحیح را رعایت کرده است؟</p> <p>۱) ترتیب ☐ ۲) مباح بودن آب ☐ ۳) موالات ☐ ۴) نبودن مانع در اعضا ☐ (درس ششم)</p> <p>۱۱ تمام گزینه‌ها صحیح است به جز (درس چهارم)</p> <p>۱) در تعالیم مسیحیت و یهود اعتقاد به ظهور منجی آسمانی دارند. ☐</p> <p>۲) بعضی انسانها می‌توانند زمان دقیق قیام حضرت مهدی (عج) را معین کنند. ☐</p> <p>۳) ما نیز در ایام غیبت می‌توانیم جزء یاران امام زمان (عج) باشیم. ☐</p> <p>۴) پس از ظهور امام زمان (عج)، جنگ و بی‌عدالتی پایان می‌یابد. ☐</p> <p>۱۲ کدام گزینه از فواید آمادگی و مهارت‌های نظامی یک کشور نمی‌باشد؟</p> <p>۱) ترساندن دشمنان ☐ ۲) پیروزی جنگ ☐ ۳) جلوگیری از آغاز جنگ ☐ ۴) کشور گشایی ☐ (درس دوازدهم)</p> <p>(د) جملات زیر را با کلمات مناسب کامل کنید.</p> <p>۱۳ هدایت و رهبری مردم در عصر غیبت، بر عهده و است. (درس پنجم) ۲</p> <p>۱۴ قدرتهای استکباری برای به زانو در آوردن ملت‌ها، راهکار جدیدی به نام جنگ نرم یا در پیش گرفته اند. (درس نهم)</p> <p>۱۵ صفاتی که از مخلوق بودن و محدود بودن موجودات سر چشمه می‌گیرد مثل جعل، ظلم، صفات نام دارد. (درس اول)</p> <p>۱۶ امام کاظم علیه السلام می‌فرماید: امر به معروف و نهی از منکر کنید و گرنه بر شما مسلط خواهند شد. (درس دهم)</p>
---	---

۶	جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. الف) شکستن نماز واجب از روی اختیار است. ب) آب به آب‌های خالصی گفته می‌شود که با چیز دیگر آمیخته نشده باشد. ج) با پولی که آن پرداخت نشده است، نمی‌توان چیزی خرید. مثلاً اگر با آن خانه‌ای خریداری شود، نماز خواندن در آن خانه باطل است. د) یکی از معیارهای مهم در انتخاب دوست این است که شخصی را که به دوستی انتخاب می‌کنیم باشد.	۲ (درس هفتم) (درس ششم) (درس یازدهم) (درس هشتم)
۷	سوالات زیر پاسخ کامل دهید. الف) وضو داشتن در چه واقعی واجب است؟ (۳ مورد) ب) آثار منفی ترک امر به معروف و نهی از منکر را بیان کنید (۴ مورد) ج) آیه‌ی شریفه‌ی و هو التفور الودود به کدام صفات الهی اشاره می‌کند؟ نام ببرید. د) چرا انتخاب دوست در دوران نوجوانی از اهمیت بسیاری برخوردار است؟ ه) از خمس در چه راه‌هایی هزینه می‌شود؟ (۳ مورد) و) بنا به فرمایش رسول اکرم (ص) چه کسانی از یک تیر ثواب می‌برند و لایق بهشت می‌شوند؟ ز) مُبطلات نماز را نام ببرید؟ (سه مورد)	۱/۵ ۲ ۰/۵ ۱/۵ ۱/۵ ۱/۵ ۱/۵ ۱/۵

۱	درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید. الف) از نظر دانش پزشکی عمر طولانی، ناممکن نیست. ب) نمازگزار نمی‌تواند در قنوت نماز به زبان فارسی یا هر زبان دیگری دعا کند. ج) انسانها به دلیل تواناییهای خود، امکان شناخت کامل خداوند را دارند.	۱/۵ (درس چهارم) (درس هفتم) (درس اول)														
۲	پاسخ درست را با مشخص کنید. ۱) اعتماد و باور قلبی به یک موضوع و با حقیقت را چه می‌گویند؟ الف) تقوی ☐ ایمان ☐ عمل صالح ☐ دین ☐ ۲) در تعالیم معصومین (ع) کدام امر نمی‌شده است؟ الف) وقف بخشی از اموال و دارایی ☐ پرداخت خمس اموال و دارایی ☐ ج) صدقه دادن به نیازمندان ☐ قرض گرفتن در حالت بی‌نیازی ☐ ۳) در کدام یک از ذکرهای زیر، خداوند را از «صفات سلبی» پاک منزّه می‌دانیم؟ الف) الحمد لله رب العالمین ☐ سبحان الله ☐ ج) الله اکبر ☐ الرحمن الرحیم ☐	۱/۵ (درس دوم) (درس دوازدهم) (درس پنجم)														
۳	پاسخ مناسب را از ستون سمت چپ انتخاب کرده و حروف مربوطه به آن را در داخل () بنویسید. (دو عبارت اضافی است.)	۲														
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ستون الف</th> <th>ستون ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱) به معنای ستایش</td> <td>الف) عمل به دستورات خدا (درس اول)</td> </tr> <tr> <td>۲) تنها راه رستگاری انسانها</td> <td>ب) تسییح (درس اول)</td> </tr> <tr> <td>۳) به معنای تلاش و کوشش</td> <td>ج) قرآن خواندن (درس دوازدهم)</td> </tr> <tr> <td>۴) از بهترین کارهای امت</td> <td>د) انتظار فرج (درس چهارم)</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ه) حمد</td> </tr> <tr> <td></td> <td>و) جهاد</td> </tr> </tbody> </table>	ستون الف	ستون ب	۱) به معنای ستایش	الف) عمل به دستورات خدا (درس اول)	۲) تنها راه رستگاری انسانها	ب) تسییح (درس اول)	۳) به معنای تلاش و کوشش	ج) قرآن خواندن (درس دوازدهم)	۴) از بهترین کارهای امت	د) انتظار فرج (درس چهارم)		ه) حمد		و) جهاد	
ستون الف	ستون ب															
۱) به معنای ستایش	الف) عمل به دستورات خدا (درس اول)															
۲) تنها راه رستگاری انسانها	ب) تسییح (درس اول)															
۳) به معنای تلاش و کوشش	ج) قرآن خواندن (درس دوازدهم)															
۴) از بهترین کارهای امت	د) انتظار فرج (درس چهارم)															
	ه) حمد															
	و) جهاد															
۴	کلماتی که زیر آنها خط کشیده شده غلط است، صحیح آنها را بنویسید. الف) جنگهای احد و احزاب در صدر اسلام، نمونه‌هایی از جهاد ابتدایی بوده است. ب) انفاق در اصل به معنای پاک شدن از دلبستگی‌ها و آلودگی‌ها است.	۱ (درس دوازدهم) (درس یازدهم)														
۵	به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید. الف) از مهمترین نیازهای روحی انسان چیست؟ ب) تعریف صفات ثبوتی خداوند. ج) یکی از ویژگی‌های امام خمینی (ره) را بیان کنید. د) در فرمایش امام علی (ع) از چه چیزهایی به عنوان دو برادر همراه و دو دوست جدایی ناپذیر ذکر شده است.	۲ (درس هشتم) (درس اول) (درس پنجم) (درس دوم)														

امام صادق (ع): آنچه ایمان را در دل پایدار می‌کند، دوری از گناهان است.

📖 آثار ایمان:

۱- آرامش: آرامش روحی به دو دلیل می‌باشد. اول: خداوند دل و جان آدمی را به گونه‌ای آفریده که جز با یاد او، آرام نمی‌گیرد. وقتی انسان در این دنیا به هریک از خواسته‌های دنیایی می‌رسد، پس از مدتی از آن دل آزرده می‌شود چون هیچ خواستی نمی‌تواند جای خواسته واقعی قلب را بگیرد.

دوم: کسی که به خدا ایمان دارد، مقصد نهایی خود را در نزد خدا جستجو می‌کند. برای همین از نامایامات دنیا، دچار اضطراب و ناراحتی نمی‌شود.

۲- رهایی از اسردرگمی و بی‌هدفی: احساس بیهودگی وقتی ایجاد می‌شود که کسی در زندگی خود هدف والا و ارزشمندی نداشته باشد.

۵

تسبیح به معنای «پاک دانستن» و «منزه دانستن». در تسبیح خداوند را از «صفات سلبی» پاک و منزه می‌داریم. مانند ذکر سبحان‌الله یا سبحان ربی العظیم و بحمده.

درس دوم

📖 شناخت ما از خالق خویش و فرمانهای او، به تنهایی منجر به اطاعت نمی‌شود، بلکه این شناخت نیازمند حقیقت دیگری بنام ایمان است.

علم و شناخت + ایمان = عمل و انجام دستورات الهی
امام علی (ع) درباره ارتباط ایمان و باور می‌فرماید: ایمان و عمل دو برادر همراه و دو دوست جدایی ناپذیرند.

حقیقت ایمان: ایمان، باور قلبی کامل به یک موضوع و یا حقیقت است باوری که شوق عمل به آن حقیقت را در انسان ایجاد می‌کند.

پس اگر کسی به دانسته‌های خویش ایمان داشته باشد عمل نیز به همراه آن خواهد آمد.

۳

درس اول

انسان به دلیل توانایی‌های محدود خود، امکان شناخت کامل خدای نامحدود را ندارد اما به قدر توان خود می‌تواند به شناختی محدود از خداوند دست یابد.

📖 راههای شناخت صفات خداوند: ۱- تفکر در کتاب آسمانی با مطالعه کلام الهی، با آیات زیادی روبرو می‌شویم که هر کدام به بیان بخشی از ویژگیها و صفات خداوند می‌پردازد. مانند آیه « وَ هُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ». که در این آیه خداوند مهر ورزی بر بندگان را بر خود واجب کرده و خود را دوستدار بندگان نامیده است. و در آیاتی خود را توبه‌پذیر، توبه بندگان و شکر گزار کارهای نیک بندگان معرفی می‌کند.

۲- تفکر در کتاب خلقت: یعنی از طریق آثار و نشانه‌های او، که در سراسر جهان متجلی است به ویژگیهای او پی ببریم.

۱

سرکشی در مقابل پیامبران می‌ایستادند و آنان را دروغگو می‌نامیدند و گاهی نقشه قتل پیامبران را می‌کشیدند.

پیامبران الهی، با وجود تمام مشکلات در برابر همه آنها صبر می‌کردند و به راه خود ادامه می‌دادند چون به راه خود و آنچه به آن دعوت می‌کردند ایمان داشتند. آنان استقامت را کلید دست یافتن به وعده‌های الهی می‌دانستند.

۳- مبارزه با عقاید باطل و خرافات: مردم دوران پیامبران برای خدا شریکانی قرار داده بودند؛ بت‌هایی از سنگ و چوب و اجرام آسمانی. مردم معتقد بودند خیر و شر دنیایشان وابسته به بهتاست، آنها را مایه خیر و برکت می‌دانستند.

پیامبران الهی نه تنها خود به این امور اعتقاد نداشتند بلکه آنها را باطل و خرافه می‌دانستند و از طرف خدا مأموریت داشتند که هر اعتقادی که ریشه در دستورات خدا ندارد را به مردم تذکر دهند و در راه اصلاح آن بکوشند.

۷

شرایط ظهور: ۱- آمادگی مردم جهان برای

همراهی

با قیام امام دوازدهم (ع). ۲- وجود یاران باوفایی که تا پای جان در راه اهداف امام بایستند.

امام (ع) برای پایان دادن به جنگ و بی‌عدالتی به میان مردم می‌آید و هدفش از قیام، گسترش عدالت و مهربانی است. امام جنگی را به پا نمی‌کند، بلکه با شکست ظالمان، به خونریزی و جنگها پایان می‌دهد.

قیام امام برای آنست که سرنوشت مردم در دست نیکو کاران و عدالت جویان قرار گیرد و مردم جهان به خوشبختی برسند. در احادیث می‌خوانیم حکومت امام سالها ادامه خواهد داشت.

بهترین یاران امام در هنگام ظهور ۳۱۳ نفرند به جز این تعداد بیشماری نیز خود را به امام می‌رسانند. برای اینکه در گروه یاران امام قرار بگیریم باید به واجبات عمل کنیم از گناهان دوری کنیم و از کار گرفتاران گره گشایی کنیم و اخلاق نیک داشته باشیم.

۹

در زمان غیبت امام زمان (ع) مراجعه مردم به هر حاکم و پادشاهی مراجعه به طاغوت است و خداوند در قرآن مردم را از مراجعه به طاغوت منع کرده است. در زمان غیبت برای حل مشکلات باید به سراغ کسانی رفت که ۱- سخنان اهل بیت (ع) را بیان می‌کنند ۲- بر حلال و حرام دین آگاهانند. ۳- احکام الهی را می‌شناسند.

امام صادق (ع) فرمودند: هدایتگران واقعی مردم در زمان غیبت، فقیهان پرهیزکارند که از دین خود محافظت و برخلاف هوای نفس خود رفتار می‌کنند و مطیع دستور الهی هستند.

اسلام‌شناسان و فقیهان واقعی در سخنان و راهنمایی‌هایشان، پیرو سخنان معصومین‌اند. بنابراین فتوای فقیهان که برگرفته از قرآن و احادیث امامان معصوم (ع) است در واقع پذیرفتن سخن امامان و مخالفت با آنان، مخالفت با احادیث امامان معصوم (ع) است. به همین جهت ایشان نایب و جانشین امام زمان (ع) هستند.

۱۱

درس هفتم

مبطلات نماز: چیزهایی که نماز را باطل می‌کنند:

۱- از بین رفتن شرایط نماز: اگر لباس یا بدن نمازگزار نجس باشد یا لباسش یا مکان نماز غصبی باشد و یا بدون وضو، نماز بخواند نمازش باطل است.

۲- باطل شدن وضو: وضو: نمازگزار وضو گرفته اما وضویش باطل شده باشد نمازش نیز باطل است.

۳- روی برگرداندن از قبله: چه عمدی و چه سهوی نماز را باطل می‌کند.

۴- خندیدن با صدای بلند: اگر عمدی باشد نماز را باطل اما اگر عمدی نباشد نماز را باطل نمی‌کند.

۵- حرف زدن بین نماز: اگر عمدی باشد حتی اگر به اندازه یک کلمه نماز را باطل می‌کند، اما اگر غیرعمدی باشد نماز صحیح است اما دو سجده سهو باید به جا آورد.

۶- به هم زدن صورت نماز، چه عمدی و چه سهوی نماز را باطل می‌کند.

۱۵

نکات:

۱- اگر نمازگزار با عجله نماز بخواند که تلفظ آنها درست نباشد نمازش باطل است.

۲- گفتن ذکرهای واجب، مثل ذکر رکوع در حال حرکت باعث باطل شدن نماز می‌شود.

۳- در بین نماز سلام کردن به دیگران نماز را باطل می‌کند، اما باید جواب سلام دیگران را داد.

۴- سرفه، عطسه، خمیازه نماز را باطل نمی‌کند.

۵- اگر نمازگزار بعد از نماز شک کند که در نماز، کاری که نماز را باطل می‌کند انجام داده است یا نه، نمازش صحیح است.

۶- شکستن نماز واجب از روی اختیار حرام است. مگر اینکه برای جلوگیری از ضرر مالی یا بدنی باشد.

۷- گریه در حال نماز برای آموزش گناهان چه آهسته و چه بلند عمل پسندیده‌ای است.

۱۷

شرایط وضوی صحیح: ۱- آب وضو پاک، مطلق، مباح باشد.

اگر ندانیم یا فراموش کنیم آبی نجس است و وضو بگیریم وضو باطل است. با آب مخلوط به چیز دیگر مثل گلاب که آب مضاف گفته می‌شود وضو صحیح نیست. وضو با آب غصبی حرام است و وضو نیز با آن آب باطل است، پس آب وضو باید مباح باشد یعنی غصبی نباشد.

۲- پاک بودن اعضای وضو: موقع وضو صورت و دستها و محل مسح سر و پا پاک باشد.

۳- نبودن مانع در اعضای وضو: چیزی مانند رنگ بر صورت و دست و محل مسح نباشد تا آب به پوست برسد.

۴- ترتیب: تمام مراحل وضو را بدون این که جابه جا شوند انجام می‌دهیم.

۵- موالات: تمام مراحل وضو را پشت سر هم یعنی بدون فاصله انجام دهیم.

تیمم: تیمم به جای وضو و غسل انجام می‌شود و

۱۳

زیباییهای عالم جلوه‌ای از زیبایی او، خوبیهای آن، روایتگر نیکی و عظمت او و قدرت و بزرگی اوست.

صفات در رابطه با خدا دو دسته‌اند: ۱- صفاتی که جنبه کمال دارند؛ مثل قدرت، علم، عدالت. این صفات را «صفات ثبوتی» می‌نامیم و به خدا نسبت می‌دهیم، زیرا او سرچشمه همه خوبی‌ها و کمالات است و مخلوقات کمال و خوبی خود را از او دریافت می‌کنند.

۲- صفاتی که از نقص ناشی می‌شوند؛ مانند جهل، ظلم و ضعف و جسمانی بودن. این صفات را «صفات سلبی» می‌نامیم و از خدا سلب می‌کنیم.

حمد به معنای «ستایش» است. در حمد و ستایش، همواره «صفات ثبوتی» خدا را بیان می‌کنیم. مانند وقتی می‌گوییم الحمدلله رب العالمین و وقتی می‌گوییم خدایا تو بخشنده‌ای، مهربانی.

۲

راههای دستیابی و تقویت ایمان به خدا عبارتند از:

۱- «یاد و ذکر خداوند» حضور خداوند در خاطر ما در تمام لحظات زندگی با نماز و تلاوت قرآن، الف: سبب افزایش ارتباط ما با خدا می‌شود؛ باعث تقویت ایمان به او می‌شود.

۲- انجام نیکی‌ها و دوری از گناهان؛ همان طور که ایمان به خدا عمل به دستورات را به دنبال دارد، عمل به دستورات نیز سبب تقویت ایمان می‌شود. هر عمل نیکی، ایمان ما را قوی می‌کند و هر گناه، چون غباری مانع رسیدن نور ایمان به دل می‌شود.

۳

درس سوم

در قرآن کریم بارها داستان زندگی و ویژگی‌های آنان بیان شده است.

ویژگیهای پیامبران عبارتند از: ۱- تسلیم در برابر امر خدا ۲- استقامت و پایداری در راه خدا ۳- مبارزه با عقاید باطل و خرافات

۱- تسلیم در برابر امر خدا؛ خداوند در امر بزرگ هدایت انسانها کسانی را به عنوان پیام‌آور خود انتخاب می‌کند که در برابر دستوراتش مطیع و تسلیم باشند.

۲- استقامت و پایداری: مردم با دریافت دین الهی از پیامبران دو گروه می‌شدند:

اول: گروهی که دعوت انبیاء را می‌پذیرفتند و به تعالیم آن عمل می‌کردند.

دوم: گروه دیگری که به لذتهای زودگذر دنیا دل خوش بودند و دنیای خود را در خطر می‌دیدند با

۴

آخرین و مخرب‌ترین سلاح دشمن در برابر ملت ایران جنگ نرم یا شیخوخون فرهنگی است.

نمونه‌هایی از جنگ نرم عبارتند از:

تولید فیلم‌های ضد ایرانی و ضد اسلامی، پخش فیلم‌های مبتذل، بازی‌های رایانه‌ای مخرب، پخش مواد مخدر بین جوانان، ترویج بی‌حجابی و بی‌عفتی، عادی‌سازی روابط نادرست بین دختر و پسر، تمسخر عقاید پاک مسلمانان و...

علت روی آوردن استکبار به جنگ نرم آن است که جنگ‌های نظامی هزینه‌های بسیار دارد و سبب نفرت ملت‌ها نیز می‌شود.

نتایج شبکه‌ها و سایت‌های خارجی:

۱- ویرانی اخلاق و عقاید مردم- ۲- نابودی خانواده‌ها خداوند در قرآن علت جنگ کفار و مستکبران با مسلمانان را نابودی باورهای دینی مردم و دور کردن آنها از دین می‌داند.

۵

امام صادق (ع): محبوب‌ترین دوستانم نزد من کسی است که عیب‌های مرا به من هدیه دهد»

دوستی با افراد به خاطر به جنبه‌های مادی و ظاهری آن سرنوشت خوبی در دنیا ندارد و در آخرت سبب حسرت و پشیمانی می‌گردد.

حدود و وظایف دوست در دوستی:

۱- احترام به دوست: امام علی (ع): به اتکالی رابطه صمیمانه، حق برادرت را ضایع نکن چون این عمل رابطه دوستی را از بین می‌برد و کسی که حقش را ضایع ساخته‌ای، دیگر دوست تو نخواهد شد.

پس نباید از محدوده ادب و اخلاق نسبت به دوست خارج شد. مثل: نام ناپسند، شوخی آزار دهنده...

۲- میانه‌روی در دوستی: الف) پرهیز از گفتن تمامی اسرار به دوست. امام علی (ع): محبت خود را نثار دوست کن، و در عین حال به طور مطلق به او اعتماد نکن.

۶

دوست بد نیز چنین توصیف شده است:

«پاره‌ای از آتش، ترسناک‌تر از هر چیز و شمشیری زیبا اما زهر آلود.»

امام علی (ع): از دوستی با افراد فاسد پرهیز که وجودت ناخودآگاه، ناپاکی و بدی را از آنان می‌رباید، در حالی که تو از آن بی‌خبری.

ویژگی‌های دوست که سال گذشته آموختید عبارتند از: اهل نماز و نیکی بودن، صداقت و وفای به عهد.

ویژگی‌های دوست

۱- اهل فکر و اندیشه بودن: چنین دوستی ما را در تصمیمات کمک کرده و خطر افتادن در مسیرهای نامناسب را از ما دور می‌کند.

دوست نادان با دادن مشورت‌های غلط و نادرست، زمینه‌های انحراف و لغزش دوستانش را فراهم می‌کند.

۷

درس چهارم

پس از ظهور امام مهدی (ع) عدالت جهان را فرا می‌گیرد. خبری از ظلم نیست، علم شکوفا شده، حرص و آز از بین رفته، مستندی یافت نمی‌شود. براساس سخن پیامبر (ص) امام زمان (ع) وقتی قیام می‌کنند که مردم گرفتار اختلاف و تزلزل هستند. اعتقاد به قیام و ظهور از اثرگذارترین عقاید شیعه است. البته این اعتقاد اختصاص به شیعه ندارد.

عمر طولانی آن حضرت با توجه به آیات قرآن و دانش پزشکی غیرممکن نیست. مثلاً حضرت نوح ۹۵۰ سال تا موقع نزول عذاب بر کافران عمر کرده است.

قیام امام زمان (ع): در احادیث اهل بیت (ع) آمده است هر کس وقتی برای ظهورش معین کند دروغگو است.

۸

وظایف منتظران واقعی در سخن امام رضا (ع):

صبور بودن، خوش رفتاری، رواج کار نیک، خودداری از آزار و اذیت دیگران، گشاده رویی، خیرخواهی و مهربانی با مؤمنان است.

پس از رحلت رسول خدا (ص) هدایت و رهبری مردم برعهده امامان قرار گرفت و ایشان تلاش بسیاری برای اجرای دستورات الهی و هدایت مردم انجام دادند.

اثنه (ع) در انجام وظیفه خویش با مشکلاتی روبرو بودند: ۱- حاکمان ظالم امامان را تحت فشار قرار می‌دادند و فرصت هر اقدامی را از آنان می‌گرفتند.

۲- مردم به دلیل ترس از حاکمان ظالم و دل بستن به دنیای زودگذر وظایف خود را در حمایت و پیروی آنان انجام نمی‌دادند.

اوضاع برای اثنه (ع) روز به روز سخت‌تر می‌شد. و یکی پس از دیگری به شهادت می‌رسیدند که در چنین موقعیتی به دستور خداوند او از نظرها پنهان شد.

۹

به رهبری و هدایت مردم جامعه توسط فقیه جامع الشرایط ولایت فقیه می‌گویند.

ولی فقیه، اسلام شناسی است دانا، شجاع، مدیر، مدبر که از دین پاسداری می‌کند و برای اجرای احکام الهی در جامعه می‌کوشد.

درس ششم

پیامبر (ص) به یکی از اصحابش فرمودند، بسیار وضو بگیرید تا خداوند بر عمرت بیفزاید. اگر برای میر است که شب و روز با وضو باشی، این کار را انجام بده با کسی که با وضو می‌خوابد، بسترش تا صبح برای او مسجد خواهد بود و خوابش برای او نماز. انواع وضو:

۱) واجب- مانند وضو برای نماز برای طواف حج واجب، دست زدن به نامه‌های خداوند، دست زدن به آیات قرآن، ۲) مستحب- مانند وقت تلاوت قرآن، همراه داشتن قرآن، زیارت حرم ائمه (ع)، رفتن به مسجد، زیارت اهل قبور و ...

۱۰

که به برخی از دارایی‌ها تعلق می‌گیرد. مثل: غلات، گندم، جو، خرما، کشمش دام‌ها: شتر، گاو، گوسفند سکه‌ها: طلا و نقره

زکات فطره: بر کسی که هنگام غروب شب عید فطر، بالغ، عاقل و هشیار باشد و فقیر نباشد واجب است برای خود و کسانی که هزینه زندگی آنها بر عهده‌ی اوست به ازای هر نفر ۳ کیلوگرم گندم یا جو یا برنج به مستحق بدهد.

آثار پرداخت زکات: مصونیت مال از نابودی و پربرکت شدن آن می‌شود.

۲- خمس: هر مسلمانی که از طریق کار، درآمدی کسب می‌کند پس از صرف هزینه‌های سالانه زندگی خود و خانواده باید $\frac{1}{5}$ آنچه باقی مانده است را به عنوان خمس بپردازد.

خمس به حاکم اسلامی یا مرجع تقلید پرداخت می‌شود.

۱۱

چند نکته:

۱- برای حفظ آبروی دیگران نباید خطاهایشان را بازگو کنیم.

۲- برای تأثیر امر به معروف و نهی از منکر خودمان به آنچه توصیه می‌کنیم عمل کنیم.

۳- امر به معروف و نهی از منکر یک موفقیت است، اگر به نتیجه برسد موجب رضایت خداست و به اصلاح جامعه کمک کردیم و اگر به نتیجه نرسد به وظیفه خود عمل کرده‌ایم.

درس یازدهم

یکی از راه‌کارهای دین اسلام برای نجات مردم از فقر اتفاق است.

پیامبر (ص) می‌فرمایند: اگر گرسنه‌ای در میان مردم پیدا شد به دلیل آن است که ثروتمندان «حقوق واجب» اموال خود را نپرداخته‌اند.

۱۲

آثار ترک امر به معروف و نهی از منکر:

۱- مردم نسبت به سرنوشت دیگران بی‌تفاوت می‌شوند

۲- کارهای زشت در جامعه رواج می‌یابد.

۳- زشتی انجام بسیاری از کارهای ناپسند از بین می‌رود.

۴- تعالیم و دستورات دین در میان مردم فراموش می‌شود.

۵- گناه در جامعه فراوان می‌شود و رحمت الهی از جامعه برداشته شده و جامعه مستحق عذاب الهی می‌گردد.

امام کاظم (ع): حتما امر به معروف و نهی از منکر کنید و گرنه شورورترین افراد جامعه بر شما مسلط شده و بهترین دعاها را شما هم مستجاب نخواهد شد.

۱۳

شرایط آن عبارتند از: ۱- وقتی آب در دسترس ما غصبی، نجس یا گل آلوده باشد ۲- آب کمی داریم که اگر وضو بگیریم، از تشنگی به سختی می‌افتیم.

مراحل انجام تیمم بعد از نیت برای خشنودی خداوند و به جای وضو یا غسل عبارتند از:

۱. کف هر دو دست را با هم بر روی خاک پاک و هر چیز دیگری که تیمم بر آن صحیح است می‌زنیم. ۲. دست‌ها را بالای پیشانی می‌گذاریم و آنها را تا ابروها و بالای بینی می‌کشیم.

۳. کف دست چپ را بر پشت دست راست می‌گذاریم و از میج تا نوک انگشتان می‌کشیم.

۴. کف دست راست را بر پشت دست چپ می‌گذاریم و از میج تا نوک انگشتان می‌کشیم.

۱۴

۷- خوردن و آشامیدن: نماز را باطل می‌کند اما اگر ذره‌های غذا، در بین نماز فرو رود نماز صحیح است.

۸- کم و زیاد کردن ارکان و واجبات نماز: قبلا خواندیم که واجبات نماز دو قسم است. ارکان و غیر ارکان

ارکان نماز که عبارتند از: نیت، تکبیر الاحرام، رکوع، سجده، قیام) چه عمدی و چه غیر عمدی کم و زیاد شوند نماز باطل است.

اما غیر ارکان مانند (خواندن حمد و سوره، تشهد، سلام...) اگر عمدی کم و زیاد شوند نماز باطل است ولی غیر عمدی نماز را باطل نمی‌کند.

۹- شک در رکعت‌های نماز دو و یا سه رکعتی: اگر نمازگزار در رکعت‌های نماز دو و سه رکعتی (صبح و مغرب) شک کند نمازش باطل است هم‌چنین اگر در نماز چهار رکعتی در رکعت اول و دوم شک کند نمازش باطل است.

۱۵

درس هشتم

از مهم‌ترین نیازهای روحی انسان نیاز به دوست است. بدون داشتن دوستان واقعی، انسان هم تنها و بی‌یاور است و هم از نظر روحی و عاطفی با مشکلات جدی روبرو است.

انتخاب دوست در دوره نوجوانی اهمیت زیادی دارد؛ زیرا در سن بلوغ، عواطف انسانی در حال رشد است. و برقراری دوستی به شکوفایی کمک می‌کند و باعث پرورش عواطف نوع دوستی و محبت‌ورزی می‌شود.

میزان اثرپذیری از دوست در نوجوانی بسیار بالاست.

در روایات اهل بیت (ع) دوست خوب این چنین توصیف شده:

« نزدیک تر از خویشاوند، برترین اندوخته و سرمایه و عامل زنده شدن روح و روان انسان»

۱۶

خداوند در آیه «و أعدوا لهم ما استطعتم من قوة...» مسلمانان را به آمادگی دفاع در برابر دشمنان فرا می‌خواند.

فایده آمادگی دفاعی، علاوه بر پیروزی در جنگ باعث ترساندن دشمن و جلوگیری از جنگ می‌شود.

پیامبر (ص) به دو امر در جهت آمادگی سفارش نمودند، سوارکاری و تیراندازی.

و می‌فرمایند: با یک تیر سه نفر وارد بهشت می‌شوند: ۱- مسلمانی که تیر می‌سازد.

۲- مسلمانی که تیرها را تهیه و به رزمندگان می‌رساند.

۳- رزمنده‌ای که در راه خدا آن را پرتاب می‌کند.

۱۷

خداوند برای آنان است هر گونه کوتاهی در دفاع از میهن اسلامی، گناهی نابخشودنی است و عذاب الهی را در پی خواهد داشت.

جنگ‌های احد و احزاب در صدر اسلام و جنگ عراق علیه ایران از این نوع جهاد می‌باشند.

جهاد با سرکشان، اگر در یک کشور اسلامی عده‌ای با گردن‌کشی در برابر قوانین، حکومت اسلامی را تضعیف کنند. رهبر جامعه اسلامی آنان را ارشاد می‌کند. در صورت برگشت با آنان با لطف رفتار می‌کند. ولی اگر به مبارزه خود با نظام اسلامی ادامه دهند. مسلمانان با دستور رهبر با آنان به جهاد برمی‌خیزند.

جنگ امام علی (ع) با خوارج نهروان نمونه از این نوع جهاد است.

۱۸

در تعالیم معصومین از قرض گرفتن در حالت بی‌نیازی یا موارد غیر ضروری نهی شده است. چرا که درخواست از دیگران آبروی انسان را در معرض خطر قرار می‌دهد.

۲- وقف: انسان در راه جلب رضایت خداوند مالکیت بخشی از اموال و دارایی‌هایش را از اختیار خود خارج کند و استفاده آن را در اختیار دیگران قرار دهد.

با توجه به سخن پیامبر (ص) سه عمل انسان مؤمن پس از مرگ قطع نمی‌شود: صدقه جاریه، علمی که به یادگار گذاشته، فرزند صالحی که برایش دعا می‌کند.

نتیجه وقف، منفعت رساندن به تمام مردم یا مردم مستحق است.

۱۹

ظواهر شش کارت باید.

